

Писмена - букви и диакритични знаци

1. **Придихание (aspiratio)** - знак който определя дали началната гласна или двугласна е аспирирана – т.е. съпровождана от слабо¹ - като в английското *hit his* - вибриране на гласните струни артикулация

1.а. **Силно придихание** - (*spiritus asper*) е знакът, който наподобява буквата С и се поставя над буквата, отбелязваща гласната или втория член на двугласна².

ἁρμονία ἱστορία

Когато такава дума е заета в латински, там това произношение се отбелязва с h³

1.б. **Слабо придихание** е симетричен знак на горния и отбелязва липсата на аспирация.

ἀναλογία

забележка: Началната съгласна ρ получава силно придихание, което според четенето на Еразъм и Ройхлин не се изговаря, макар че в античността съгласната е била аспирирана, както това се вижда от латинската транскрипция. ῥητωρ rhetor - оратор. Интервокалната двойна съгласна ρρ получава двете придихания - първата буква получава слабо придихание, а втората силно – настъпило е това, което езиковедите наричат дисимиляция. Днес установеното четене игнорира тази разлика **Πύρρος**

Придиханието отпада като характеристика на началната гласна в йонийския диалект много рано, поради което и буквата **Η**, с която се отбелязва става излишна и и се присвоява нова стойност - тази на широкото т.е отворено дълго е различно от краткото затворено като звукът в английското *bad lad sat* различно от *bed, led, set*. Звук чужд на другите диалекти, където майка се е означавало като *ματηρ* за разлика от йонийското *μητηρ*. В тези диалекти този знак запазва стойността си на [h]⁴ до налагането на йонийската азбука като “общогръцка”⁵. След приемането му със стойността на гласне, аспирацията и липсата на аспирация започват да се означават съответно с лявата и дясната половина на знака **Η**
ἔν [en] – в *ἔν* [hen] едно *ἦν* [en] ако *ἦν* [hen] която⁶

Съгласни

Θ θ Φ φ Χ χ Ξ ξ Ψ ψ

Гласни : в зависимост от времето за което се произнасят различаваме

Дълги Α α **Η η** Ι ι Υ υ **Ω ω**

кратки Α α **Ε ε** Ι ι Υ υ **Ο ο** т.е. α ι и υ означават и дългия и краткия вокал⁷

ἔν – едно *ἦν* която *ῶν* който (като) е, същество *ὄν* което (като) е, битие

Двугласни - т.е. две гласни произнасяни като една сричка

¹ сравни английското “mind your eitches” както и българските (x)ристо, (x)оро, (x)ора, (x)итър, (x)иляда

² когато буквата е главна придиханието се поставя преди буквата -

³ ἱστορία история ὑστερία истерия ἁρμονία хармония писани като заемки в латински historia hysteria harmonia но χολερα холера χαρακτήρ характер χάρισμα харизма, където Χ χ отбелязва първоначално аспириран гутурал kh, чиято артикулация е причина за наличието на ch в латинския спелинг cholera character charisma преминал в повечето европейски езици

⁴ с която стойност преминава в латинската азбука

⁵ в Атина тази азбука е въведена през 403 г. пр.Хр. - при архонта Евклид .

След приемането му със стойността на гласна, аспирацията и липсата на аспирация започват да се означават съответно с лявата и дясната половина на знака **Η**

⁶ сравни laugh - love английски или seas seize sees cease както и maire mere mere във френски

⁷ сравни англ. ship – sheep ,

Диграфа – т.е. две букви за обозначаване на една гласна –
ου - [u], αι α Αι - [a], ηι η Ηι [e], ωι ω Ωι - [o]⁸

Accentum⁹, προσωδεια¹⁰, “ударение”

При артикулацията на гласните звуци в гръцкия език е определяща не силата с която се удрят гласните струни а тяхното опъване т.е. тон¹¹ т.е. то е музикално а не силово .

Думата κεφαλή - глава се е “пяла”

Остро ударение - ограничено е върху първите три срички¹². Отбелязва се с наклонена надясно черта / поставяна върху малка буква или отляво на голяма буква. Когато тази буква е начална съгласна или отбелязва втори член на двугласна т.е. има придихание – острото ударение се поставя преди (отляво на) придиханието¹³ **Извито ударение** - принадлежи само на дълги срички и е ограничено до втората¹⁴. Отбелязва се с дългообразна извивка над буквата (върху придиханието - ако го има)

ὁ *опред.чл.* ὅ което ἦν ако ἦν беше φῶς светлина φῶς съпруг βίος живот βίος
лък

⁸ също и ει - [e] според мнозина , но не получило подкрепа сред болшинството

⁹ сравни с кантата

¹⁰ сравни с ода, рапсод , рапсодия ,

¹¹ сравни силата , с която се “удря” струната на струнния инструмент, и силата с която се опъва и ефекта върху произвеждания тон

¹² броени отзад напред . Ограничението е в сила само когато първата сричка е кратка. Ако първата сричка се удължи, то ограничението се стеснява до втората ἄνθρωπος ἄνθρώπων

¹³ Симетричният му знак , наричан тежко ударение означава липса на ударение.

¹⁴ при условие че първата е кратка . Ако първата стане дълга , извитото ударение става остро , както и ако втората сричка поради удължаване стане трета - χῶρα χώρα, σῶμα σώματος